

LUNDS
UNIVERSITET

När det skrivs om extremism

En policyanalys av det komplexa förhållandet kring begreppen höger- och vänsterextremism i svensk myndighetskontext

Författare: Elma Huskic
Avdelningen för mänskliga rättigheter
Historiska institutionen
MRSG31
Vårterminen 2018
Handledare: Malin Arvidsson & Ida Jansson
Omfång: 11087 ord

ABSTRAKT

Uppsatsen ”När det skrivs om extremism” syftar till att undersöka den likställning som sker mellan politiska höger – och vänsterextrema våldsaktörer i svensk myndighetskontext.

Materialet som undersökts är en rapport från 2009 skapad av Brottsförebyggande rådet i samarbete med SÄPO, samt en statlig offentlig utredning formad som en forskarantologi från 2017. Med hjälp av en policyanalys som innehåller ett antal analytiska frågor, framställd av Carol Bacchi besvarades frågeställningen: *”Hur formuleras målgruppernas karaktäristiska drag för extrema höger- och vänsterpolitiska våldsaktörer i myndighetskontext och hur sker likställningen mellan grupperna?”*. Detta tillsammans utifrån två valda teoretiska synvinklar, en två-dimensionell politisk sfär av forskaren Noberto Bobbio och en teori om målgrupper, framtagen av professorerna Schneider & Ingram. Resultatet av analysen blev att höger – och vänsterextrema grupper likställs både på individnivå och ideologinivå eftersom att de som ägnar sig åt politiskt våld avviker från det normala. Även begrepp som ”sociala rörelser” och ”extremistmiljöer” används frekvent för att klumpa ihop grupperna med varandra. Slutsatsen pekar därmed på att grupperna likställs med varandra och kallas ”extremister” oavsett om de begått ett politiskt motiverat brott eller enbart sympatiserar med en grupp och trots att en av extremistmiljöerna bevisas vara mer våldsam än den andra.

Nyckelord: högerextremism, vänsterextremism, extremism, demokrati, politiskt våld, anti-demokrati, avvikelse

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida
1. Inledning	4
1.1 Problemformulering, syfte , frågeställning	4
1.2 Bakgrund	5
1.3 Primärmaterial	6
1.4 Den nationella samordnaren	8
1.5 Avgränsning och källkritik	9
2. Tidigare forskning.....	9
2.1 Begreppet extremism utifrån tidigare forskning	12
3. Metod och teori.....	13
3.1 Carol Bacchi's WPR	13
3.2 Teori	16
3.2.1 Target population policy- Ingram & Schneider	16
3.2.2 Noberto Bobbio's two-dimensional political sphere	17
4. What's the problem represented to be?.....	20
4.1 Vad är problemrepresentationen i respektive rapport?	20
4.2 Vilka underliggande påståenden finns?	22
4.3 Vad problematiseras inte?	25
4.4 Vilka konsekvenser finns det?	29
4.5 Problematisering av likställning i rapporterna	32
5. Resultat och Diskussion.....	35
6. Slutsats och vidare forskning.....	37
7. Källförteckning.....	38

1. Inledning

Hösten 2017 meddelade tidningar och nyheter stora rubriker om att den högerextrema gruppen NMR (Nordiska Motståndsrörelsen) utfört otillåtna demonstrationer på Göteborgs gator och torg. Personer som inte identifierar sig med de politiskt högerextrema visade öppet sitt fördömande mot NMR, de kan snarare kopplas till det motsatta, politiska vänsterextremister. Vi ser framväxten av populistiska partier i Sverige och rapporter om hatbrott som växer. Med en medvetenhet om vår starkt etablerade yttrandefrihet och med de politiska problemen som råder i dagens Sverige kom det trots allt som en chock att allt mer hat frodas på gatorna i Sveriges städer. Det finns även de som stolt och öppet protesterar mot främlingsfientliga budskap vilket är viktigt för de också. Men oavsett vilken sida av åsikterna en står för, kan vi ur ett helikopterperspektiv fastställa att det vi idag kallar höger – och vänsterextremister framställs som lika farliga.

Med denna uppsatsen vill jag bidra till att öka förståendet om skillnaden mellan de olika grupperna och det kommer jag göra genom att främst undersöka hur statliga och myndighetsrapporter behandlar problematiken. Med hjälp av forskare och välkända teoretiker inom ämnet kommer jag försöka peka på problematiken främst med hjälp av Carol Bacchis ”What’s the problem represented to be” – analys. Utifrån hennes färdiga analytiska frågor, tillsammans med mina två teoretiska inriktningar kommer jag förhoppningsvis kunna specificera problematiken och eventuellt bidra med en lösning till likställningen av extremistgrupperna. Viktigt att poängtera är att Carol Bacchis frågor inte bör misstas för min frågeställning. Hennes frågor syftar enbart till att leda analysen som sedan ska besvara min frågeställning.

1.1 Problemformulering, syfte och frågeställning

Problemet som finns av att likställa olika extremistmiljöer ger konsekvenser i form av förutfattade meningar och okunskap som sprider sig genom att anta att all typ av extremism är en och samma, eller lika farlig. Vi måste kunna på ett logiskt och legitimt sätt särskilja skillnader på olika typer av extrema eller avvikande beteenden från det normativa i samhället, det tycks inte ske på ett konsekvent sätt i dagens Sverige.

Mitt syfte är att undersöka hur höger – och vänsterextremister framställs och jämförs i mitt primärmaterial för att eventuellt kunna förklara den likställning som sker mellan grupperna.

Den frågeställning som ska besvara mitt valda syfte är:

1. Hur har de karaktäristiska dragen för extrema höger- och vänsterpolitiska våldsaktörer formulerats i den svenska myndighetskontext som undersöks och hur sker likställningen mellan grupperna?

1.2 Bakgrund

På kort tid har begreppet extremism tillsammans med sina likt definierade begrepp radikalisering, våldsbejakande extremism och terrorism florerat på nyhetskanaler, flöden på sociala medier och riksdagsdebatter utan att vi egentligen har en tillräckligt bred kunskap om begreppens användningsområde och påverkan. I dagsläget anser vi något vara ”extremt” när vi behöver förklara aktioner och situationer som vi uppfattar av en sådan kaliber att det helt enkelt avviker från det normala. Begreppen vänster - och högerextremism syftar till politisk hängivenhet av ett avvikande slag. Problematiken som funnits kring de retoriska medlen som använts av stater och myndigheter är att de alltför ofta talar om det politiska våldet genom att sammanfoga höger- och vänsterpolitiskt våld som lika dåliga eller lika våldsamma. Med andra ord kriminaliseras båda sidornas aktioner trots att vi egentligen kan identifiera skillnader, precis som jag har gjort och därmed funnit intresset och viljan att förklara detta för er. Det sker till exempel i rapporter över grupperna där grupper kallas ”extremister” trots att begreppet inte är helt befogat i sammanhanget. Många gånger kan det påvisas även på nyheter när det talas om ”extremistmiljöer” så innebär det en likställning av alla grupperingar inom samhället som avviker från det normala. Detta beror till stor del på hur målgrupperna är skapade i policyarbetet men kan även bero på bristen på definitioner.

Som tidigare nämnt är begreppet extremism outvecklat och behöver definieras olika beroende på kontext. Det problemet som existerar i specifikt vänster- och högerextremism är likställningen som görs av de två ”inriktningarna” där båda definieras som lika avvikande från samhället. Enligt en rapport från BRÅ år 2009 kunde brott från den högerextrema miljön kopplas till 5332 ”misstankar om politiskt brott” medan den vänsterextrema miljön ”enbart”

kopplas till 1565 ”misstankar om politiskt motiverat brott”.¹ Ser vi till statistik enligt SÄPO som även presenterades av den nationella samordnaren för våldsbejakande extremism i flera intervjuer sommaren 2017, uppgår högerextremism vara hälften till all extremism som rapporteras i kommuner. Dessutom uppger nästan hälften av alla kommuner att de uppfattar högerextrema individer som det största problemet och hotet.² Alltså är högerextrema fortfarande överrepresenterade i statistiken. Anledningen till varför statistiken påpekas, är för att tydligt visa att ur ett statistiskt perspektiv bör inte likställningen ske då tydliga distinktioner finns. Ändå uppstår fenomenet, vilket märks tydligt i rapporter och policyn genom att grupperna anses vara lika avvikande från det normativa. Exempelvis märks det väldigt tydligt att alla typer av ”extremism” behandlas med likadan kaliber vilket skapar konsekvenser när det gäller individer som faller offer för statens åtgärder trots att dessa inte gjort något uppenbart fel. När minsta gemensamma nämnare funnits, blir det nästintill som ett antagande av att dessa grupper är lika problematiska trots bland annat statistik som visar på det motsatta. Ytterligare problematisering finns och kommer behandlas med tydlighet i analysen.

1.3 Primärmaterial

1. Min första primärkälla är en rapport från BRÅ (Brottsförebyggande rådet) skriven år 2009 tillsammans med Säkerhetspolisen i uppdrag av regeringen. Rapporten som heter ”Våldsamt politisk extremism” syftar till att undersöka våldsbejakande extremism inom en specifik miljö som i rapporten benämns som ”vit makt-miljö” respektive vänsterextremistisk miljö eller den autonoma miljön som det benämns främst för att ge ett underlag vid utformning av strategier för brottsbekämpning.³
2. Den andra primärkällan jag ska undersöka är en rapport/forskarantologi från år 2017 av SOU (Statens offentliga utredningar). Den syftar till att förklara och sammanställa den forskning som idag bedrivs om våldsbejakande extremism och i samband med det även närliggande fenomen. Viktigt att poängtera är att SOU:n innehåller 428 sidor. Jag

¹ Brottsförebyggande rådet (BRÅ) och Säkerhetspolisen, *Våldsamt politisk extremism - Antidemokratiska grupperingar på yttersta höger- och vänsterkanten*, Rapport 2009:15, elektronisk resurs, s. 13.

² En intervju med den nationella samordnaren Anna Carlstedt för Svenska Dagbladet, elektronisk resurs <https://www.svd.se/valdsbejakande-extremister-i-fler-kommuner> hämtad 5/1 - 2018.

³ BRÅ, 2009:15, s. 5.

ämnar inte att använda hela, utan delarna jag kommer beröra är kapitel 11 ” *Sociala rörelser, protester och politiskt våld – en forskningsöversikt* ”.⁴ Övriga 13 kapitel, handlar om sådant som exempelvis riskfaktorer, om våldsbejakande islamistisk extremism och internets roll vilket jag anser inte behandlade just politiskt våld i den utsträckningen som jag önskat för att kunna analysera materialet. Dessa kapitel tyckte jag inte var till nytta för att kunna se hur höger – och vänsterextrema våldsaktörer likställs vilket var varför just kapitel 11 blev så intressant, då tydligheten i likställningen sker som mest där. En definition per se om just höger- och vänstervåld återkommer inte i all sin tydlighet men kapitel 11 är ett tydligt exempel på hur en möjligen kan se problematik i både stora och i detta fallet mindre kontext. Med andra ord, eftersom inte det finns en tydlig skiljelinje mellan vad som är högerextremt våld och vad som är vänsterextremt våld i kapitel 11, kan vi analysera likställningen som sker på basis av att ingen tydlig distinktion på vänster och höger görs. Detta såg jag även som fördelaktigt vid eventuella jämföranden av de olika primärmaterialen, både faktumet att det är i olika myndighetskontext men även vid jämförande av formuleringar vad gäller samma ämne.

Valet av primärkällor hittades genom sökningar av orden våldsam extremism, politisk extremism, politiskt våld, våldsbejakande extremism och höger- och vänsterextremism. Dessa två rapporter visar tydligast hur den påstådda likställningen av höger-och vänsterextremister sker i policytexter vilket är varför de blev primärmaterialen för denna studie.⁵

Mellan BRÅ:s och SOU:ns rapporter är det nio års skillnad. Enligt min undersökning finns det ingen rapport som behandlar höger- och vänsterextremism mellan åren 2009-2017. Trots min medvetenhet om att det är nio års skillnad mellan mina valda rapporter finner jag det inte som ett stort problem då mitt syfte är att undersöka problematiken i svensk myndighetskontext överlag. Dessutom bedömer jag att problemet inte minskat eller drastiskt förändrats mot ett eller annat håll sedan BRÅ:s rapport skrevs, vilket gör det till en användbar källa.

⁴ Statens Offentliga Utredningar (SOU), *Våldsbejakande Extremism- En forskarantologi*, SOU 2017:67, Stockholm, 2017, s. 291-323.

⁵ I sökningen framkom även övriga källor som jag sorterade bort, bland annat ”*Våldsbejakande extremism i Kriminalvård- En kunskapsöversikt*”- skriven av Svenska Kriminalvården, ”*Våldsbejakande islamistisk extremism i Sverige*”, skriven av SÄPO, och Svenska Regeringens strategi från år 2015 gällande förebyggandet av terrorbrott. Dessa källor verkar irrelevanta då de inte specificerar sig på politisk extremism utan hanterar övrig extremism så som religiös extremism, eller extremism i allmänhet.

1.4 Den nationella samordnaren

Vidare har jag även behandlat en SOU som presenterades nyligen, *“En nationell samordnare för att värna demokratin mot våldsbejakande extremism.”* Uppstarten av den nationella samordnaren skedde i mitten av 2014 då regeringen tillsatte en nationell samordnare i syfte av att värna demokratin mot våldsbejakande extremism. Bakom detta beslut fanns rapporter som visade på vikten av en synkronisering mellan stat och kommun.⁶ Rapporten har skrivits i etapper från 2014-2017 och syftet i helhet med den nationella samordnaren är att utveckla det nationella och den lokala samarbetsnivån i ändamål att skapa ett motståndskraftigare samhälle mot extremism av olika slag.⁷ På sida 43 i slutbetänkandet står följande:

Samordningens uppdrag handlar om att förebygga våldsbejakande extremism från såväl den våldsbejakande autonoma, vit makt och islamistiska miljön. I vissa delar skiljer sig miljöerna åt, men i flera avseenden är drivkrafterna desamma. Genom att arbeta mot samtliga tre miljöer ökar möjligheterna att följa samhällsutvecklingen och de förändringar som kan leda till konflikter mellan miljöerna och till att de ändrar sina agendor.⁸

Även fast de nämner att det finns likheter och skillnader, framkommer det inte exakt vad som menas. Överlag är den nationella samordnaren saklig och behandlar problemet omfattande. De har även använt sig av exempelvis BRÅ:s rapport som återfinns i beskrivningen av mitt primärmaterial, men vidare behandling av likställning finns inte. Genomgående i texten använder de begreppet våldsbejakande extremism som ett sätt att likställa extremistmiljöerna.

Vidare kommer jag inte att analysera likställningen i just denna rapport då den är väldigt försiktig i användandet av begreppen extremist. Dessutom berör den delar som exempelvis kommuners arbete och internationell samverkan vilket jag finner irrelevant hur de i dessa sammanhang pratar om extremister - vilket även berördes på en låg nivå. Dessutom är det svårt att använda sig av den nationella samordnaren från 2017 eftersom de inte hade någon utförlig förklaring av

⁶ Statens Offentliga Utredningar (SOU), *Värna demokratin mot våldsbejakande extremism- Hinder och möjligheter*, SOU 2017:110, Stockholm 2017, s. 57.

⁷ Ibid, s. 5.

⁸ Ibid, s. 43.

begreppet extremism och det är svårt att se hur de har tänkt kring begreppets användning.

1.5 Avgränsning och källkritik

Anledningen till varför jag valt dessa specifika primärkällorna är främst på grund av den svenska kontexten samt att alla rapporter härstammar ifrån svenska myndigheter. Jag har även valt källor nära i tiden då jag anser en analys av tidsnära källor vara av större relevans. Att kritiskt granska dessa källor jag valt kan bli en utmaning. Eftersom att det är myndighetskontextuella källor och politiskt oberoende, samt statistiskt framtagna fakta kommer själva innehållet om de olika grupperna bli en utmaning att granska kritiskt. Detta då jag antar att ingen av källorna innehåller tvivelaktig information och fakta. Däremot kan vi snarare se till exempelvis formuleringar och ordval när källorna granskas.

Det har även redan konstaterats att det finns svårigheter kring begreppen och dess innebörd vad gäller extremism, högerextremism och vänsterextremism. Trots medvetandet kring svårigheten av innebörden och eventuella skillnader kommer jag trots allt vidare i undersökningen använda begreppen extremism, vit – makt miljö / högerextremism och autonom miljö / vänsterextremism. Dessvärre finns det inga övriga valmöjligheter för att beskriva dessa politiska våldsaktörer och att skapa egna definitioner vore inte optimalt.

Jag har aktivt valt att avgränsa min studie till politisk extremism, specifikt då höger- och vänsterextremism. Avgränsningen omfattar även en specifik stat, i detta fall Sverige, dels på grund av tidsbrist att göra en mer omfattande undersökning utanför Sveriges gränser men även på grund av det på senare tid ökande politiska våldet i Sverige.⁹

2. Tidigare forskning

Nedan kommer jag att presentera min forskningsöversikt som kommer bestå av diverse olika artiklar och böcker. En del av min tidigare forskning kommer även återkomma i min analys. Min tidigare forskning är baserad på olika delar av problemformuleringen det vill säga både likställningen men även problematiken kring begreppet.

⁹Säkerhetspolisens hemsida, *Så mycket har extremistmiljöerna vuxit*, publicerad 2017-07-03. Elektronisk resurs, tillgänglig 27/12-2017.

En artikel som jag fann intressant kring begreppsanvändningen av extremism, är skriven av Adrienne Sörbom & Magnus Wennerhag. Den heter *Begreppet extremism – en kritisk introduktion* och syftar till att kritiskt analysera användningen av begreppet extremism. Detta gör de med hjälp av olika teoretiker inom området som Uwe Backes och Paul Lucardie som kommer nämnas senare. Sörbom & Wennerhag förklarar och analyserar olika definitioner på begreppet extremism och begreppets användning i diverse olika områden så som vetenskapliga -, forsknings -, och samhällsvetenskapliga områden. I deras artikel diskuteras även begreppets ursprung och viktigast av allt problemen som uppstår och kan uppstå vid användningen av begreppet extremism.¹⁰

Taget sedan ur Sörboms och Wennerhags kritiska artikel, fördjupade jag mig en del i Uwe Backes bok *Political extremes- A conceptual history from antiquity to the present*¹¹ och Paul Lucardies bok *Democratic Extremism in Theory and Practice*.¹² Uwe Backes är känd för sin forskning inom politisk extremism både gällande begreppsdefinieringen för begreppet men även hur begreppet förändrats under århundradena samt begreppets betydelse för demokratin. Även om Backes till skillnad från Sörbom och Wennerhag, förespråkar begreppets användning anser även Backes att begreppet stigmatiserats i den politiska sfären och att det medför en utmärkning för oliktankande.

Även Lucardie likt Backes är känd för sina teoretiska och empiriska synvinklar som breddar hans diskussion i boken. Syftet med Lucardies bok är att bidra till debatten kring demokrati genom att undersöka krav från klassiska skolor och deras åsikter kring det. Han jämför även historiska och praktiska exempel på klassisk demokrati men något speciellt ställningstagande för eller emot användningen av begrepp framkommer inte.

Vidare undersökte jag två teoretiker vid namn Anne Schneider och Helen Ingram som båda är verksamma vid Arizona University. De har skapat olika modeller för en teori vars syfte är att undersöka hur policys framställs beroende på vem som är ”the target population” eller med

¹⁰ Adrienne Sörbom & Magnus Wennerhag, *Begreppet extremism- en kritisk introduktion*, i Det vita fältet III. Samtida forskning om högerextremism, specialnummer av Arkiv. Tidskrift för samhällsanalys, nr 5, 2016, s. 15–37. Elektronisk resurs tillgänglig 27/12-2017.

¹¹ Uwe Backes, *Political extremes- A conceptual history from antiquity to the present*, Routledge, Oxon, 2010.

¹² Paul Lucardie, *Democratic Extremism in Theory and Practice- All power to the people*, Routledge, Oxon, 2014.

andra ord, målgruppen. Föreställningen om att vissa politiska idéer är extrema, är inte en ny föreställning. Därför är det för mig fortfarande otroligt bekymmersamt att vissa av dessa grupper beläggs med karaktärsdrag som stämplas som extrema enbart på grund av avvikelser från det normativa.

För min studie är deras teori relevant att ta med då jag vill undersöka hur den specifika målgruppen, det vill säga höger- och vänsterextremister framställs i mitt primärmaterial. I en av deras modeller har de grupperat en stats invånare utifrån fyra kända kriterier men även förutsättningar, *advantaged*, *contenders*, *dependents* och *deviants*. Höger – och vänsterextrema hamnar alltså under *deviants*, de så kallade avvikande.

Utifrån dessa fyra typer av målgrupper enligt Schneider och Ingram, har ännu en modell utvecklats där fördelar respektive bördor fördelas utifrån om du är en positiv konstruktion eller negativ av samhället och/eller policyn.¹³ En del av deras arbete kommer även omfatta min teoretiska ståndpunkt, men mer om det i avsnittet kring metod och teori.

Till sist har jag även funnit en artikel som heter, *Surveillance & Society*, skriven av en docent kallad Ben Harbisher. Han problematiserar Storbritanniens val av att likställa ”vanliga aktivister” så som djurrättsaktivister och terrorister ur ISIS och Al Qaeda och behandla båda grupperna med samma kaliber vad gäller monitorering och politisk debatt. Harbisher skriver att detta har medfört att alla grupper kriminaliseras på lika starka villkor samt att bekämpningsåtgärder för terror används lika effektivt oavsett om det rör sig om djurrättsaktivism eller terrordåd. Denna språkbruksförändring har bidragit till att aktivister och terrorister utgör samma problem.¹⁴

Till synes är det enbart Harbishers arbete som är likt mitt syfte och min problemformulering trots att det inte sker i svensk kontext. Men den hjälper oss att se hur liknande problem inträffat i andra delar av Europa vilket alltså inte gör Sverige till ett avvikande land per se, men där även andra uppfattat denna form av avvikande hopklumpning som problematisk.

¹³ Anne Schneider & Helen Ingram, *Social Construction of Target Population: Implications for Politics and Policy*, *The American Political Science Review*, Vol. 87, No. 2, June 1993, elektronisk resurs publicerad 7/9-2006, tillgänglig 6/1-2018.

¹⁴ Harbisher, Ben, *Unthinking Extremism: Britain's Fusion Intelligence Complex and the Radicalizing Narratives that Legitimize Surveillance*. *Surveillance and Society*, 2015, published 2016-02-05, pp. 474-486. Tillgänglig 16/3-2018.

2.1 Begreppet extremism utifrån tidigare forskning

Vad gäller Sörbom och Wennerhag, Backes och Lucardie har dessa personers utgångspunkt agerat som ett ramverk för hur jag ska belysa begreppets problematik i undersökningen. Detta görs för att underlätta förklaringen till varför bland annat begreppet extremism kan tänkas vara väldigt framgående i myndighetskontext.

Viktigt även att poängtera, är att alla forskare beskriver just begreppet ”extremism” på olika sätt. Oenigheten kring begreppet gör det svårt att analysera användningen då det finns en uppsjö av argument och förklaringar kring begreppet. Exempelvis ställer sig Sörbom och Wennerhag kritiska till användningen av begreppet. Deras artikel bygger på ett antal forskare däribland Backes, som de hävdar ställer sig positiv till användningen trots att han identifierar problem. Problemen som nämns av Backe samt Sörbom & Wennerhag är de vaga definitionerna, att forskare använder begreppet på olika sätt och att begreppet används för:

”[...] att stigmatisera och utdefiniera politiska grupper vars intressen står i motsättning till dem som för tillfället innehar den politiska makten, och ofta har detta skett utan att definiera vari dessa grupper ”extremism” består rent substantiellt.”¹⁵

Ser vi till kritik från Lucardie, går den i samma spår som Backes där kritiken riktar sig mot tanken om att begreppet extremism enbart i all allmänhet definieras som en strävan av att förändra ett system. Oavsett en demokrati eller totalitär stat, menar Lucardie att risken för att begreppet blir alldeles för relativistiskt är stort.¹⁶

¹⁵ Sörbom & Wennerhag, 2016, s. 22.

¹⁶ Ibid, s. 23.

3. Metod och Teori

I detta avsnitt presenterar jag min metod och teori. Min teoretiska utgångspunkt kommer att bestå av två delar, där ena teorin kommer hjälpa att besvara en del av arbetet och den andra teorin kommer hjälpa till att besvara en annan. Eftersom jag inte funnit en tillräckligt utvecklad teori som problematiserar det jag gör, är det enklast att binda ihop mina två teorier med min metod och sedan framlägga en så nära förklaring och beskrivning för min problematisering.

3.1 Metod

Carol Bacchis ”What’s the problem represented to be” metod (WPR)

I detta avsnittet kommer jag att redogöra för den metodologiska biten av Carol Bacchis kritiska policyanalys, även kallad WPR. Bacchis utgångspunkt är inte att analysera svagheter eller styrkor i policys, snarare att undersöka vad policyn vill förändra och med hjälp av ett antal analytiska frågor, undersöka det egentliga och faktiska bakomliggande problemet.¹⁷

Metoden syftar även till att utmana policys framställda av stater och myndigheter genom att belysa det skapande av problem som sker i en policy. En tänker ofta att en policy är en reaktion på ett problem som behöver lösning, medan Bacchi vill belysa att staten egentligen är en aktiv del av problemrepresentationens produktion. Bacchi säger även att hennes analytiska tillvägagångssätt inte innebär manipulering eller missvisande fakta utan snarare bör ses som ett nödvändigt redskap när policyn eller rapporter analyseras.¹⁸

Först kommer jag att presentera de analysfrågor som Bacchi påstår bör ställas till policytexter för att sedan mer specifikt redogöra för innebörden av varje fråga. Totalt finns det sex analytiska frågor men utifrån mitt ämne har jag valt ut ett antal för att få fram ett så konkret önskat material som möjligt. De frågorna jag valt att ställa är:

¹⁷ Carol Bacchi, *Analysing Policy: What’s the problem represented to be?*, 1st ed., Pearson Australia, Frenchs Forest, 2009, s. 1.

¹⁸ Ibid.

1. Vad är problematiken som framställs i primärmaterialens rapporter?

Denna frågan är till för tydlighets skull. WPR bygger på premissen att alla policys problematiserar en handling, därmed har de alltså direkta eller indirekta problemrepresentationer.¹⁹

2. Vilka underliggande påståenden ligger till grund och formar representationen av problemet i primärmaterialens rapporter?

Användningen av denna fråga är till för att reda ut vilken typ av antaganden och förutfattade meningar som speglas i problemrepresentationen som vi kommer fram till i första frågan. Antaganden, enligt Bacchi, bör förstås som en form av kunskap som tas för given. Genom att undersöka denna kunskap kan vi synliggöra diskurser som motiverar en problemrepresentation.²⁰ Viktigt att poängtera är dock inte att synliggöra aktören eller policyanalytikerns antaganden, utan snarare de föreställningar som själva problemrepresentationen innehåller. Detta genomförs med hjälp av två verktyg för analys. Den ena är identifieringen av nyckelbegrepp och binärer. Dessa analysverktyg är inte specifika för Bacchi utan används också i annan poststruktural diskursanalys. Där meningen med binärer eller dikotomier är att finna en underordnad och överordnad del av begrepp.²¹ Tillsammans med binärer kan en identifiera kategoriseringar av människor, som enligt Bacchi är påhittade. Målet är, precis som med binärer, inte att acceptera sådana kategoriseringarna utan förstå funktionen av dem i problemrepresentationen.²² Därigenom kan dessa frågor tilläggas under fråga två: *Vilka nyckelbegrepp kan identifieras? Går det att identifiera några dikotomier? Vilka outtalade "sanningar" kan identifieras? Går det att identifiera ett användande av kategorier av individer?*

Att identifiera nyckelbegrepp är särskilt bra med tanke på att policyer är fyllda av begrepp och koncept som är öppna för tolkning av innebörden, speciellt där begrepp i grund och botten är vagt definierade. Begrepp tolkas på olika sätt beroende på vilken person som läser,

¹⁹ Bacchi, 2009, s. 2-3.

²⁰ Ibid, s. 5.

²¹ Ibid, s. 7.

²² Ibid, s. 9.

men ändå betraktas de ibland som självklara. På så vis kan själva konstruktionen av begreppet förbises i tron om självklarheten.²³ Exempel på sådana begrepp som har olika definition beroende på mottagaren är frihet eller rättvisa men även ”extremism” som ska redas ut i detta arbete. Därför är analysen av begreppets mening i problemrepresentationen extra viktig här.

3. Vad problematiseras inte i dessa rapporter?

Här vänder vi uppmärksamheten mot den kritiska delen av Bacchis analysmetod, vad problematiseras inte i rapporten? Argumenten som framförs i en policy ska därmed inte accepteras enbart för att ”detta är ett sätt att tänka på”, snarare att specifika policyn är begränsade i sättet problemrepresentationen framför. Därmed, genom exemplifikation på hur andra framställningar av problemet skulle kunna leda till andra åtgärder, kan vi synliggöra diskurserna. Möjliga frågor som kan ställas under analysen är: Vilka alternativa problem kan vi finna som inte nämns? Hur kan vi betrakta problemen?²⁴

4. Vilka konsekvenser uppstår av problemrepresentationen?

Enligt Bacchi kan problemrepresentationer medföra tre typer av konsekvenser eller effekter: diskursiva effekter, subjektifikation, och ”lived effects”. Diskursiva effekter genom att det uppstår en gränsdragning av vad som kan läras och sägas utifrån diskursen. Subjektifikation handlar om hur subjekten framställs i diskursen. Den tredje ”lived effects” handlar om den konkreta påverkan som uppstår på människors liv. De förslag på lösningar som presenteras i en specifik policyn har som syfte till att styra människor och forma dessa efter de föreställningar som tidigare nämndes. Tilläggande frågor under denna delen av analysen kan vara: Vad är sannolikt att förändra gällande problemrepresentationen? Vem skadas sannolikt av problemrepresentationen? Hur skiljer sig synen på ansvaret vad gäller de som formuleras i problemrepresentationen respektive resterande samhälle kring vem som bör hållas ansvarig?²⁵

²³ Bacchi, 2009, s. 8.

²⁴ Ibid, s. 10-11.

²⁵ Ibid, s. 15-18.

De två frågorna som jag valde bort var:

1. *Hur har representationen av problemet uppstått?*

2. *När/hur är denna problemrepresentationen producerad och försvarad och hur kan vi ifrågasätta den, avbryta och byta ut den?*

Hade jag använt även dessa frågor, hade en historisk diskussion om problematiken samt uppkomsten av begreppen behövts diskuteras. Därför gjorde jag valet av att exkludera dessa två frågor, som går hand i hand med varandra, på grund av att jag bedömde risken att komma ifrån mitt syfte och frågeställning för stor, eftersom uppsatsen inte syftar till att förklara någon form av historisk överblick av problemet.

3.2 Teori

Som nämnt, kommer två teoretiska utgångspunkter användas för undersökningen. Delar ur Schneider & Ingrams teori som jag ska förklara nu kommer främst besvara Bacchis andra analytiska fråga. Den andra teorin av Noberto Bobbio kommer syfta till att besvara resterande del av arbetet. Däremot kommer de båda teoretiska synvinklarna belysa alla delar i mångt och mycket. Anledningen till ett val av två teorier är att jag inte ansåg en teori vara tillräcklig för att fånga problematiken då mycket står till grund för min problemformulering.

Teorin är tänkt att fungera som ett aktivt perspektiv i delar av analysen. Genom att dra paralleller mellan mina valda teorier och svaren på de analytiska frågorna formade av Bacchi, kan jag dra en nyanserad slutsats utifrån både primärmaterialet men även de valda teoretikerna.

3.2.1 Schneider & Ingrams sociala konstruktions-modell vid policyskapande

Enligt Schneider och Ingrams teori där de skapat olika modeller där man delar in sociala grupper i olika positiva och negativa fack i samhället, hamnar då vänster-och högerextremister under ”deviants” som på svenska översätts till avvikande, eller onormalt. I denna kategori ingår kriminella, missbrukare, kommunister, ”flagg-brännare” och gäng

överlag.²⁶ Kännetecknande för denna kategori eller målgrupp, är svag makt, ingen kontroll över deras målgrupp, höga bördor och låga fördelningar av fördelar.²⁷ De som skapar policys ligger ovanför ”deviants” och kallas enligt Schneider och Ingram för ”advantaged”. De har otroligt stark makt och kontroll, med inga bördor och allt för mycket fördelar.²⁸ Just denna biten om höger – och vänsterextremas placering under den avvikande gruppen kommer att följas under analysen då Schneider och Ingrams övriga teoretiska ståndpunkter inte fyller någon större funktion valde jag att enbart använda mig av den matrisen som fördelar målgrupper och inte bördor eller fördelar. Övrigt, i denna modell med fyra aspekter, förutom ”deviants” och ”advantaged” presenteras även ”contenders” som kan översätta till de stridande där bland annat minoriteter, kulturella eliter och vissa föreningar kan placeras. Även gruppen ”dependents” presenteras som då översätts till beroende och här räknas kvinnor, barn och rörelsehindrade in. I Schneider och Ingrams aspekt, är de avvikande och de beroende svaga i samhället jämfört med de förmånliga och de tävlande som presenteras som starka.

Värt att tillägga intresset för just denna teori är just både hur kompatibel den är med Bacchis WPR-metod samt dess extremt välgrundade förklaringar till konstruktioner av målgrupper skapade utav policy.

3.2.2 Norberto Bobbios tvådimensionella politiska sfär

Norberto Bobbio är en italiensk historiker som forskat en del om fascism och politik. Han har lyckats skapa en modell som visar på likheterna och olikheterna för vänster- och högerextremism och hur dessa fastställs. Tyvärr är allt hans material på italienska, så jag har använt mig av Uwe Backes bok, som nämnt i min tidigare forskning, för att klarlägga hans teori. Tillsammans med boken kommer även en artikel användas av Uwe Backes.²⁹ Artikeln heter ”*Meaning and Forms of Political Extremism in Past and Present.*”³⁰ Backes förklarar Bobbios teori grundligt men tillräckligt för att förstå användningen i boken. Vissa delar av artikeln kommer att verka som ett komplement för lite djupare insikt i Bobbios teori. Det som inte förklaras är en liknande problemformulering från Bobbio som jag har, det vill säga,

²⁶ Schneider & Ingram, 1993, s. 336.

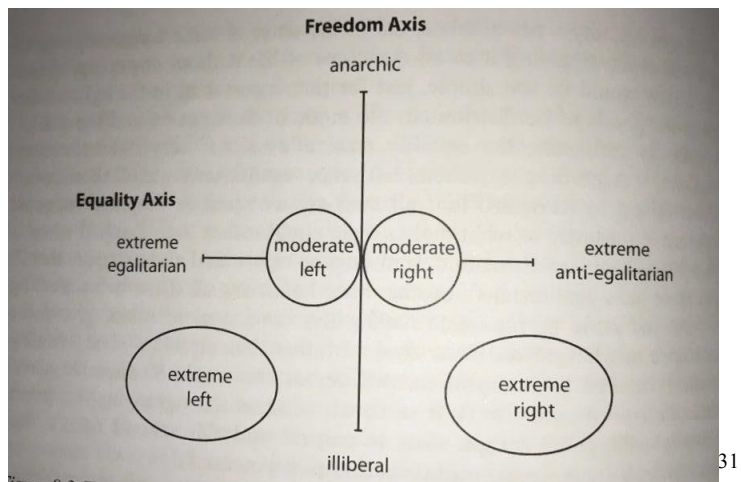
²⁷ Ibid.

²⁸ Ibid, s. 337.

²⁹ Exakt utgivningsdatum går inte att finna, projektet pågick mellan 2005 till 2011 och utgivningsåret och publikationen för Backes artikel för denna tiden spåras till år 2007.

³⁰ Uwe Backes, *Meaning and Forms of Political Extremism in Past and Present*, *Central European Political Studies Review*, Volume IX, Part 4. Elektronisk resurs, publicerad publicerad och skriven år 2007.

problematismeringen av att de klumpas ihop. Däremot, eftersom han förklarar vilken vikt likheterna har, så kan en addera all kunskap vi har för att kunna kritiskt granska hopklumpningen.

31

I Bobbios två-dimensionella sfär, som illustrerad ovan, finns det därmed två olika politiska världar som han enklast förklarar i detta koordinationssystem på följande sätt:

1. Den ”extrema vänster-rörelsen” omfattar alla ”egalitära och samtidigt auktoritära rörelser.”
2. Den moderata eller vänstra mitten omfattar egalitära och samtidigt liberala doktriner/rörelser exempelvis socialdemokrati.
3. Den högra mitten även kallad moderata högern inkluderar demokratiska konservativa, de är liberala men anti-egalitära.
4. Den extrema höger, är alltså både anti-liberala och anti-egalitära, det bästa exemplet är fascism som faller under denna grupp.³²

Även om denna modell förklara den politiska världen i form av partier, stämmer den otroligt väl överens med vad vi kan förstå gällande hur de politiska extremisterna är ”uppbyggda”. Bobbios definition påstår alltså att höger-sidan är anti-liberal och anti-egalitär medan extrema-vänstern är anti-liberal men egalitär. Det som Bobbio därmed uppfattar som en enda gemensam nämnare av de olika delarna i skalan är alltså det anti-liberala.³³

³¹ Backes, 2010, s. 172.

³² Backes, 2010, s. 172.

³³ Ibid.

Bobbio kritiserar inte öppet likställningen som görs, men eftersom hans modell tydligt visar på skillnaderna mellan kan vi använda hans tvådimensionella teori för att kritisera min påstådda likställning.

4. What's the problem represented to be?

I detta avsnitt påbörjas WPR-analysen som förklarar tidigare, utifrån de fyra ställda frågorna som ska hjälpa att besvara min frågeställning. Under varje fråga, kommer båda rapporterna analyseras, strukturen kommer vara konsekvent och jag kommer börja med BRÅ:s rapport, SOU:n därefter och sedan försöka hitta likheter, kopplingar och skillnader med teoretiska ramverk.

4.1 Vad är problematiken som framställs i primärmaterialens rapporter?

För den första frågan i analysen skulle vi fastställa problemrepresentationen.

Problemrepresentationerna i BRÅ:s rapport presenteras olika beroende på grupperna och inriktningen av det politiska våldet. Det som BRÅ problematiserar gällande högerextrema är bland annat tillgång på vapen och andra farliga medel så som sprängmedel. Deras erfarenhet av brutalt våld och deras våldskapital gör att de ses som ett allvarligt hot och skulle kunna skada statliga funktioner som politiska partier, nyhetskanaler och myndigheter om möjligheten hade uppstått. Dessutom finns det inom den högerextrema miljön en tydlig avsikt med att begå brott riktat mot enskilda individer som ofta uppmärksammas sker systematiskt över många delar av landet. Däremot är brottsligheten, enligt BRÅ, inte så pass omfattande att de potentiellt skulle kunna skada det demokratiska statsskicket, däremot är denna miljön mer hotfull mot enskilda individer.³⁴ BRÅ konstaterar även att människor tillhörande vit – makt miljön är främlingsfientliga, står för islamofobi, begår brott riktade mot invandrare och HBTQ- personer.³⁵

Till skillnad från ovanstående, är problemrepresentationen för den autonoma miljön att miljön utgör ett hot mot vissa delar av vårt demokratiska statsskick och deras grundläggande funktioner. Detta antas eftersom deras förmåga att systematiskt angripa myndigheter och politiska partier anses vara stor samt att avsikten finns. Däremot begränsas den autonoma miljön vad gäller både antal men även koordination och våldskapital. Detta gör att den autonoma miljön inte faktiskt har förmågan till att slå ut eller skada demokratin allvarligt. Men avsikten och förmåga att störa den allmänna ordningen och begränsa andra människors rätt till frihet och rättigheter finns men åter igen inte i tillräckligt stor grad för att det på något

³⁴ BRÅ, 2009:15, s. 19.

³⁵ BRÅ, 2009:15, s. 30-31.

sätt ska påverka det demokratiska statsskicket.³⁶ Till skillnad från de högerextrema, anser den autonoma miljön att problemen i samhället är grundade i kapitalismen. Generellt sett är de även positivt inställda till invandring, mångkultur och HBTQ – personer.³⁷

Skillnaden i de två olika presenterade problemrepresentationerna är våldets riktning, det vill säga, högerextremas benägenhet att rikta sitt våld mot enskilda individer respektive vänsterextremas våld mot partier och myndigheter. Rapporten betonar även problematiken som kan tänkas växa, exempelvis de autonomas våld gällande klimat- och miljöfrågor.³⁸

Om vi går vidare till SOU:n, finner vi en annan typ av språk och därmed en annan form av problemrepresentation. Eftersom SOU:n är en forskningssamling, diskuteras därmed forskningen från flera decennier tillbaka och i olika kategorier, så som begrepp, forskning, handlingsrepertoarer etcetera. Varje sådan underkategori har en form av dold problemrepresentation, den är därmed inte lika tydlig som BRÅ:s rapport. Med detta sagt, får jag uppfattningen av att SOU:n tydligast problematiserar faktorerna till problemet snarare än problemet av de faktiska politiska extremisterna, men om jag ska utge ett citat för den generella problemrepresentationen i SOU:n, utmärks detta som problemet:

Inom forskningen har man konstaterat att västerländska liberaldemokratiska samhällen alltmer kommit att präglas av närvaron av sociala rörelser och deras ofta icke-institutionella politiska handlande [- - -] Även om många av de metoder som sociala rörelser använder har normaliserats förekommer det samtidigt att rörelser använder metoder som i allmänhet inte betraktas som legitima i demokratiska stater. Detta gäller i synnerhet påverkansmetoder som involverar våldsanvändning.³⁹

Vad jag även utmärker som en viktig, indirekt problemrepresentation är följande utdrag ur SOU:n:

När det gäller radikala vänsterrörelser i Sverige har ett fåtal kvalitativa studier baserade på i synnerhet intervjuer publicerats, där bland annat aktivisters syn på användande av våld som ett politiskt medel berörs (Peterson, 2001; Jämte, 2013; Jacobsson & Sörbom, 2015; Jämte, 2017). Studier om djurrättsrörelsen i Sverige har även i viss mån berört aktivisternas syn på politiskt våld (Jacobsson & Lindblom, 2016). Forskning om användandet av politiskt våld bland radikala högerrörelser

³⁶ BRÅ, 2009:15, s. 19.

³⁷ BRÅ, 2009:15, s. 31.

³⁸ BRÅ, 2009:15, s. 20.

³⁹ SOU, 2017:67, s. 295.

i Sverige har dock sällan varit explicit anknuten till forskningsfältet sociala rörelser.⁴⁰

4.2 Vilka underliggande påståenden ligger till grund och formar representationen av problemet i primärmaterialens rapporter?

Vidare till de förutfattade meningarna som ligger bakom problemrepresentationerna som vi ska reda ut i fråga två av WPR- analysen:

Det som ska ligga bakom problemrepresentationen i BRÅ:s rapport är då vissa binärer och nyckelbegrepp som ska undersökas. Till dessa hör även kategorisering av människor, som vi även kan se sker i Schneider & Ingrams teori, som jag kommer till sen.

De nyckelbegrepp i BRÅ:s rapport som även uppfyller en funktion av Bacchis binärer är begrepp som extremism och demokrati. De förutfattade meningar som dessa begrepp kretsar kring är att extremism och demokrati är två motsatta poler, med andra ord att en extremist motsätter sig demokratin.

Sedan har vi ytterligare binärer som genomsyrar rapporten, självklart då höger och vänster i den politiska skalan. Dessa sätter sig emot, som vi såg i problemrepresentationen, på olika sätt det vill säga med olika politiska motiv och ageranden. Däremot går det inte att neka att det finns likheter. Exempelvis, avfärdar båda sidorna demokratin, lagar och rättssamhället i stort.⁴¹ Detta leder till att grupperna likställs utifrån de förutfattade meningar, som extrema eftersom båda grupperingarna ställer sig bortom de normativa antaganden om normalt politiskt agerande. Båda grupperna anser även att myndigheter konspirerar mot dem, därför ser båda sidorna det som deras uppdrag att driva en förändring för majoritetens skull, poängen är att de gör det på olika sätt och inom olika områden.⁴² Detta stämmer överens med den kunskap vi besitter om att extremism och demokrati är olika saker. Men ur ett mer nyanserat perspektiv säger forskaren Paul Lucardie, att det nödvändigtvis inte innebär att begreppen extremism och demokrati går helt emot varandra. I sin bok, refererar Lucardie till en idé av Uwe Backes. Denna idé syftar till att förklara att varje konstitutionell stat är en blandning av exempelvis aristokrati, monarki och demokrati. Detta benämns vidare som ”mixad regim”. Beslutsprocessen i en sådan regim tas ibland av en elit, ibland en enda person och även ibland

⁴⁰ SOU, 2017:67, s. 299.

⁴¹ BRÅ, 2009:15, s. 32.

⁴² BRÅ, 2009:15, s. 12.

av invånarna i generella val. De som vi då benämner som extremister i detta fall, försöker ofta renodla dessa mixade regimer mot ett specifikt håll.⁴³ I Sverige kallas de höger-motsvarande vänster-extremister då de försöker rikta sig mot en renodling av styrelseskicket åt ett specifikt håll. Med detta sagt, kan vi se de extremistiska dragen som något relativt utifrån det demokratiska statsskicket. Med andra ord, beroende på hur staten och statsskicket är uppbyggt kommer det alltid finnas människor som sätter sig emot uppbyggnaden. Här kan vi alltså ifrågasätta legitimiteten av de förutfattade meningarna och kunskapen om att extremister är mot demokrati.

Vidare med hjälp av nyckelbegreppen och binärerna, kan vi finna formning av olika kategorier. Om vi grenar kategorisering, har vi extremism, höger och vänster, ungdomar-män och kvinnor. Enligt rapporten från BRÅ, är ungdomar i allra högsta grad de som utför det politiska våldet och män är överrepresenterade i det högerextrema våldet och även det vänsterextrema. Däremot är det betydligt fler kvinnor till antalet i den autonoma miljön.⁴⁴ En sådan kategorisering av människor påverka individerna än mer, då exempelvis kvinnor och ungdomar enligt Schneiders och Ingrams modell befinner sig i en annan grupp, ”de beroende”. Denna grupp tillsammans med de avvikande speglas negativt i teorin men vi kan även se speglingen och de förutfattade meningarna om vilka som leder våldet, styra över rapportens beskrivningar.

Vidare mot SOU:n märker vi som tidigare nämnt ett helt annat språkbruk i forskningsansatsen. De nyckelbegrepp som används här och som skiljer sig från BRÅ:s rapport är bland annat sociala rörelser och radikalisering. Dessa begrepp präglar hela kapitlet⁴⁵ som analyserats och jag förstår det som någon form av grupperande begrepp för att både å ena sidan undvika missförstånd men också kanske för att vara mer ”politiskt korrekt”. Det märks även i forskningsansatsen att språket används med en otrolig försiktighet, nästintill rädsla. Ord som betonas är exempelvis ”ibland, relativt, ofta”.⁴⁶ Detta får mig att tro att de förutfattade meningarna som finns i SOU:n är att ämnet är känsligt men även extremt nyanserat, så som extremism också är, och ta avstånd från att dra alla sociala rörelser som de kallar det, över en kant. Detta tycker jag är otroligt viktigt, då den objektiva synvinkeln

⁴³ Lucardie, 2014, s. 14.

⁴⁴ BRÅ, 2009:15, s. 13.

⁴⁵ SOU, 2017:67, s. 291-323.

⁴⁶ Ibid, s. 297, 302, 310.

framkommer tydligare. Men såklart framkommer det lika tydligt att det är ett växande problem, och tanken bakom det växande problemet är snarare personernas bakgrund. De poängterar tydligt att det ofta handlar om marginaliserade människor, exempelvis fattigdom, utbildningsbrist eller diskriminering.⁴⁷ Detta styrker även många fördomar om att personer som agerar våldsamt är utanför samhällets normativitet.

Eftersom språket i SOU:n är oerhört svårt att kontextualisera på grund av de otydliga begreppsanvändningarna, är det därmed svårt att specifikt peka på en tydlig fördom som skapas ur begreppen annat än tidigare nämnt. Därmed går jag vidare till Schneider & Ingrams teori för att undersöka likheter eller skillnader gällande BRÅ respektive SOU:n och mina slutsatser om fördomarna ur begreppen.

I SOU:n kategoriseras grupperna med en större omfattning, väldigt sällan rör sig diskussionen i forskningsantologin om ett speciellt orienterat politiskt våld, utan enbart politiskt våld, radikalisering eller sociala rörelser. På grund av det, som tidigare nämnt, blir det svårt att reda ut vilken information och vilken forskning som rör sig till vem. Det går att spekulera kring huruvida det görs ur något speciellt syfte, men det handlar troligen om att det är enklare att beskriva och prata om ett problem om vi skalar av problemet till minsta möjliga nämnare och därmed benämna det med samma begrepp - extremism.

Begreppet extremism kopplar alltså dessa två grupperna, både i BRÅ:s och SOU:ns rapport, enligt Schneider & Ingrams teoretiska konstruktion till målgruppen ”avvikande”.

Konstruktionen som består av fyra rutor där olika grupper i samhället är indelade utifrån positiva respektive negativa förutfattade meningar, visar på att de avvikande är negativa för samhället och potentiellt farliga. Schneider och Ingrams teori stämmer väl överens med hur vi uppfattar dessa två extremistgrupper både enligt BRÅ:s och SOU:ns rapporteringar och de fördomar som vi kan tänkas ha om dessa grupper, helt enkelt som avvikande från samhället. Det som uppfattas som kritiserande mot denna typ av kategoriserande enligt Schneider och Ingram är att de avvikande grupperna ofta, om inte alltid, glöms bort eller stämplas av makthavande som dåliga, otillräckliga, felaktiga och en fara för andra⁴⁸, vilket även resulterar i denna likställning vi utreder. Dessa grupper som benämns som avvikande utesluts titt som

⁴⁷ SOU, 2017:67, s. 303.

⁴⁸ Schneider & Ingram, 1993, s. 342.

tätt ur de faktiska policyn och arbetena kring dem. Denna typ av eliminering innebär tre saker vad jag kan utmärka:

1. Dessa grupper kan inte ta del av diskurserna/ de förutfattade meningarna
2. Diskurserna/de förutfattade meningarna kan aldrig ändras
3. Diskurserna/ de förutfattade meningarna blir onyanserade, otillräckliga och inte rättvisa

Viktigt att poängtera är att Schneider och Ingram inte rättfärdigar att det strukturella systemet ser ut som det gör utan de har enbart försökt att förklara det och förtydliga. Med hjälp av det, kan då även jag styrka och legitimera påståenden som görs i analysen av primärmaterial. I deras teoretiska perspektiv förklarar de att ”deviants” tyvärr ofta hamnar utanför samhället på grund av annorlunda beteende, men de får heller inte någon chans att ta sig tillbaka.⁴⁹ Enligt de förutfattade meningarna och språkbruket i mitt primärmaterial stämmer politiska extremisters beteende överens med bilden av hur Schneider och Ingram byggt sin teori. Därav hjälper Schneider & Ingrams teori mig att ännu starkare förmedla att dessa politiska extremister är utanför samhället då de inte betar sig enligt det ”normala”, det är så samhällets strukturer ser ut och det är så vi enligt rapporterna kommer att uppfatta det. Dessutom, med tanke på att de båda ses som avvikande har vi ännu en förutfattad mening, eller ”kunskap” som Bacchi kallar det att utgå ifrån när vi fokuserar på likställningen.

4.3 Vad problematiseras inte i dessa rapporter?

Vad vi kan se i både BRÅ:s och SOU:ns rapporter är att det talas om de två politiska grupperingarna som att de vore av samma sort. Vad jag menar här, är även om det finns skillnader mellan våldsaktioner och manifestationer, vem som ansluter sig till vilken grupp etcetera, dras det paralleller av att dessa två till synes olika grupper bedöms utifrån samma matris. Det är det som jag finner otroligt problematiskt då i exempelvis BRÅ:s rapport, presenteras de högerextrema som farligare, och mer organiserat brottsliga men de vänsterextrema som presenteras som mindre farliga i jämförelse kommer att dömas och stämpas som extremister ändå. Det borde finnas tydligare distinktioner. Exempel på utdrag ur BRÅ:s rapport där vi märker att de tydliggör skillnader men ändå väljer att betona de båda som lika är:

⁴⁹ Ibid.

Det kan ses som ett större steg att gå med i en vit makt-gruppering än att ansluta sig till den autonoma miljön. Förklaringen är ett större in- slag av formella organisationer med ett tydligare inträde och medlemskap. Det är också mer stigmatiserande att tillhöra vit makt-miljön än den autonoma rörelsen. De flesta människor ryggar för nazistiska symboler och ett förhållande av våldet.

Den autonoma miljön står på flera punkter närmare etablerade uppfattningar: till exempel om mångkultur, invandring, kvinnans ställning, miljöfrågor och djurskydd. Det är därför lättare för personerna i de autonoma grupperna att vandra mellan våldsamt extremism och radikala grupperingar som använder mer konventionella metoder för att påverka. Den autonoma miljön är i något mindre grad formaliserad och därför kan personer gå in och ur miljön och på det sättet yta mellan olika engagemang.⁵⁰

Här ovan kan vi alltså märka en tydlig distinktion och ett erkännande om att människor kopplade till den autonoma miljön ofta står närmre etablerade synpunkter i samhället. Men det intressanta är att i följd av dessa två stycken, skrivs ett annat såhär: ”*Inom extremistmiljöerna fyller en del personer en viktigare funktion än andra för de kriminella gärningarna.*”⁵¹

I ovanstående citering försvinner all tidigare presenterad distinktion av de olika grupperna och ”inom extremistmiljöerna” används för att klumpa ihop dessa grupper. Erkännandet av att vänsterextrema grupper kan och brukar i större grad än högerextrema använda sig av konventionella metoder för påverkan, glöms här helt bort. Men tidigare incitament på att högerextremism, utifrån BRÅ:s förklaringar verkar vara ”värre” än vänsterextrema, problematiseras inte utan fastställs enbart. För om det nu är så att de högerextrema grupperna tenderar till att vara våldsammare, mer organiserade och främlingsfientliga samt helt och totalt motsätta sig de demokratiska värderingarna, varför är inte det en problemformulering i sig? Varför är den ”samordnad” med de vänsterextrema när det i BRÅ:s rapport faktiskt förekommer att vänsterextrema är mindre ”extrema” än de från vit-makt miljö?

I rapporten om BRÅ problematiseras alltså inte faktumet att högerextrema är värre än vänsterextrema i tillvägagångsätt på en legitim nivå, förutom att skillnader påpekas vad gäller rekrytering, handlingsplaner etcetera. Att detta inte problematiseras bevisar även faktumet att okunskap råder inom området, vilket inte heller problematiseras på en så hög nivå som en

⁵⁰ BRÅ, 2009:15, s. 16.

⁵¹ Ibid.

hade hoppats på i rapporten.

I relation till ovanstående förklaringar, finner jag det även problematiskt att rapporten inte problematiserar begreppet ”extremism”. På sida 32 i rapporten problematiserar de begreppen höger – och vänsterextremism genom följande utdrag:

Begreppen är inte helt idealiska. Det är framför allt det som brukar definieras som högerextremism som är problematiskt eftersom det finns inslag av vänsterretorik hos vissa grupper. [- -] Vi väljer därför att i stället tala om vit makt-miljön och den autonoma miljön.⁵²

Det intressanta här är att i många ställen i rapporten talas det om ”extremistmiljöerna”. Utifrån Bobbios teori om hur det politiska systemet mellan höger och vänster är uppbyggt, visas det att det finns olika ”grader” av hur höger eller vänster en är, därmed olika grader av ”extremism”. I BRÅ:s rapport tas detta inte i åtanke utan fokus verkar enbart ligga på de som faktiskt är dömda och misstänkta för politiska brott, det vill säga kanske de mest extrema. Något liknande tar även Backes upp i en artikel influerad av Bobbios teori rörande begreppet extremism i politiken. Han skriver, när en definierar både höger och vänster på skalan presenterad av Bobbio som extrema åt olika håll, undantar en andra ideologier och / eller rörelser som har liknande syften. Hade en däremot enbart presenterat en del av skalan som extrem har även en del konsekvenser så som att den ena ideologin som inte uppfattas som extrem, flyttar närmre mittpunkten i Bobbios skala. Således blir den ”mindre” extrem och det i sin tur skapar ett politiskt tomrum.⁵³ Med detta sagt, för att förtydliga, problematiseras inte användandet av ordet extremist. Då rapporten konstaterar att vänstern är mildare extrem än högern har alltså de vänsterextrema flyttats mot mitt i Bobbios skala, vilket gör de mindre extrema. Detta är ytterst viktigt att problematisera, då det är starkt argument och en viktig komponent gällande likställningen.

Det finns även fler luckor i BRÅ:s rapport än ovan nämnda. Exempelvis pekar deras studie på att 1409 människor är dömda eller misstänkta för politiskt motiverade brott i olika mängder.⁵⁴ Men ingenstans problematiseras faktumet att det potentiellt kan finnas ett stort mörkertal, och det går inte att förneka att vissa kan begå ”politiskt motiverade brott” utan att vara en del av varken vit-makt miljön eller den autonoma miljön. Även här finns det bevis av att höger – och vänsterextrema likställs, då icke- politiska brott av respektive miljö uppgår till över 5000 brott

⁵² BRÅ: 2009:15, s. 32.

⁵³ Uwe Backes, 2007, s. 252.

⁵⁴ BRÅ, 2009:15, s. 13.

för vit-makt miljön respektive runt 1000 brott för den autonoma miljön under tiden då rapporten skrevs.⁵⁵ Trots den signifikanta skillnaden i skala gällande brott, så likställs dessa grupper genom att kallas för ”extremistmiljöer”.

Något som jag även tycker fattas eller kanske rent av verkar bortglömt är den retoriska analysen av grupperna i respektive rapport. Med andra ord, genom vilka retoriska medel och tillvägagångssätt försöker dessa olika grupper få sin punkt hörd. Det finns mer som kan skilja de åt än enbart det redan angivna och den retoriska biten tycker jag är en självklar del att reflektera över. Det är genom språket som grupperna kan bygga sitt maktfält, rekrytera medlemmar och påverka övriga. Om detta hade problematiserats, hade vi fått en tydligare bild av vilken grupp som verkar mer extrem än den andra, eller möjligtvis inse att de är lika extrema i språkbruket. Denna brist kan jag märka existerar i både BRÅ:s och SOU:ns rapport.

Ifall vi går vidare till SOU:n, finns där även, ännu tydligare fall av likställningar mellan de två grupperna och även resterande ”extremistiska grupper”. Som nämnt tidigare används begreppet sociala rörelser frekvent genom kapitlet jag analyserat som ett samlingsnamn för alla typer av extrema rörelser. Problemet i mina ögon vad gäller tillvägagångssättet, är att det först och främst blir otydligt när läsaren av rapporten ska försöka konkretisera något ur texten. Därav blir tydligheten ett stort problem och det reflekteras inte något, vare sig positivt eller negativt kring användandet av begreppen som görs.

SOU:n är väldigt benägen till att formulera grupp våld, grupptillhörighet och gruppaktörer som essentiella för dessa ”sociala rörelser”.⁵⁶ Exempelvis skrivs det i SOU:n om det ”underjordiska organiserade våldet”⁵⁷, antagligen för att det är så vi oftast föreställer oss att extremism utspelar sig, i grupp. Däremot finner jag ingen konkret problematisering vad gäller enskilda politiskt extrema aktörer. Detta är viktigt att ta i akt då en grupp potentiellt kan bringa mer skada och våld tillsammans än en enskild aktör. Dessutom är grupperna mer organiserade vilket gör att brotten planeras i förväg.⁵⁸ BRÅ:s rapport är i större utsträckning mer villig att tala om individernas roll i de olika miljöerna än vad SOU:ns rapport gör.

⁵⁵ Ibid.

⁵⁶ SOU, 2017:67, s, 301- 302.

⁵⁷ Ibid, s. 310.

⁵⁸ Ibid, s. 301-302.

Något som inte heller problematiseras, vilket är relevant i detta fall, är den bristfälliga informationen som finns om det politiska våldet i just Sverige. Majoriteten av SOU:ns delar i av kapitlet handlar övergripande om politiskt motiverat våld i moderna stater men jag ställer mig frågan om huruvida det faktiskt borde finnas en större koppling till Sverige. Det är uppenbarligen ett stort och växande problem i Sverige samtidigt som detta är den senaste offentliga utredningen som staten har gjort, vilket gör att jag ställer mig fundersam kring hur välmotiverad utredningen om det politiska våldet faktiskt är. Med förståelsen av att det är en forskarantologi där olika forskare ställs mot varandra i jämförelser och paralleller, borde fler riktlinjer eller exempel tas upp gällande problematiken i Sverige. Detta hade kontextualiserat problemet i Sverige tydligare och utredningen hade blivit mer relevant för tiden.

I slutet på SOU:n granskar de själva brister i övriga rapporter som de tagit del av.⁵⁹ Där talar de om för oss att eftersom SOU:n är en forskningsöversikt, anser de att det redan i grunden saknas belegg för de svenska förhållandena utifrån då sociala rörelser. SOU:n kritiserar även de befintliga forskningarna som exempelvis brister i att undersöka fall där grupper börjar använda politiskt våld. De rapporter som SOU:n hänvisar till undersöker mestadels eskaleringen av våldsanvändningen snarare än upphovet till den. Detta tenderar även att präglade BRÅ:s rapport.

För att jämföra även SOU:n med Bobbios teori, märker vi samma problematik som fanns i BRÅ:s rapport. Saknandet av nyanseringar och förklaringar över komplexiteten i både begreppet och även den rådande problematiken. Som tidigare nämnt av Bobbio finns det olika grader av extremism vilket inte belyses i någon utav rapporterna.

4.4. *Vilka konsekvenser finns det?*

Som det står i metodavsnittet, ska vi alltså bearbeta konsekvenserna utifrån tre specifika aspekter; diskursiva, subjektiva och ”lived effects” som även kommer att kallas levnadseffekter.

⁵⁹ Ibid, s. 315.

Den generella konsekvensen av all problematik som vi tagit upp i de föregående tre frågorna, kan vi komma fram till att likställningen mellan höger – och vänsterextremister av att dessa är lika problematiska för samhället och bör kriminaliseras på lika sätt. Denna problematik kan vi se i både BRÅ:s och SOU:ns rapport genom de exemplen jag tidigare poängterat.

På sida 40 i BRÅ:s rapport har de format en modell för de tre stegen av extremism. Det är tre cirklar runt varandra där den innersta cirkeln som även är den minsta berör de som aktivt utövar politiskt våld mot person och egendom. Den andra och mellersta cirkeln behandlar personer som aktivt understöder och / eller medverkar i våld mot person. Den yttersta och största cirkeln berör människor som enbart har någon form av acceptans för politiskt våld.⁶⁰ Med detta sagt, och med hjälp av föregående delar av analysen kan vi se hur likställningen i BRÅ:s rapport sker på två sätt:

1. Genom att kriminalisera höger – och vänsterextrema grupper på lika villkor
2. Att alla människor som befinner sig i de olika miljöerna, oberoende av sin plats i miljön eller aktivitet i den, bedöms som extrema.

Detta sker mest troligt på grund av att begreppen är otroligt vagt definierade samt att eftersom båda grupperna är avvikande från de samhälleliga normerna, bedöms de båda alltså som extrema eller radikaliserade, enligt BRÅ.

Vidare till SOU:n har vi alltså kommit fram till att konsekvenserna av deras språkbruk i forskningsansatsen visar på att höger – och vänsterextrema grupper tillsammans med andra grupper som står utanför samhällets normer klumpas ihop. Detta såg vi genom det specifika ordet ”sociala rörelser”. Deras ordval kan försvaras med tanke på att det är en forskningsansats där de tagit del av många olika forskares val och tankar samt att troligen undersökt ett spektrum av politiskt motiverat våld då höger – och vänsterextremist våld självfallet inte är de enda. Det jag uppfattar som en stor konsekvens av språkbruket är läsarens uppfattning, åter igen, av hur alla typer av ”sociala rörelser” ska anses vara lika förkastligt. Precis som det finns olika grader av politisk aktivism, även konstaterat i Bobbios teori, finns det olika grader av extremism. Ett ord som i dagens samhälle är otroligt ansträngt och

⁶⁰ BRÅ, 2009:15, s. 40.

politiskt omotiverat bör egentligen hanteras med försiktighet. Här börjar vi kunna lägga ett belegg för de diskursiva effekterna av både BRÅ:s och SOU:ns rapporter.

De diskursiva effekterna som vi kan dra utifrån båda rapporterna är alltså fördomen om att båda grupperingarna är dåliga och problematiska. Detta eftersom de lever utifrån stämplingen av att extremister förstås som aggressiva, våldsamma och potentiellt farliga. Problemet med sådana effekter i diskursen är att det kan bli svårt att rikta problemet åt andra hållet när dessa förutsättningar redan är fast bestämda. Genom att även utesluta vissa förklaringar som tidigare nämnda kring demokrati, utesluter vi även ett försök till att förändra och förbättra.

Vidare till de allmänna subjektiva konsekvenserna, det vill säga vad kan människor som uppfattas som höger – eller vänsterextrema uppleva för konsekvenser? Om vi drar i Schneider och Ingrams trådar igen, kan vi åter igen konstatera att dessa grupper är avvikande och uppfattas som negativa för samhället. Enligt Schneider och Ingram, fördelas alltså de positiva och negativa effekterna från makthavarna utifrån vilken grupp du befinner dig i. Därmed får de avvikande grupperna inga fördelar och väldigt höga bördor och krav från samhället. Alltså måste den som formar en policy förstå att konsekvenserna av en policy kommer även att spela roll vad gäller de avvikandes vilja till samarbete och uppfattning av demokratin.⁶¹

Konsekvenserna av en policy utformad på detta sätt medför i vissa fall lågt självförtroende hos utsatta individer, ännu större minskad tillit till staten och mer förakt för staten då de anser att de kämpar för något gott. Men Bacchi poängterar även att många motargument om hur en policy uppfattas har mycket med individen i sig att göra och den personens tankesätt. Hennes argument då är att en policy inte står utanför personen utan det är just sådana som producerar olika personer utifrån olika former av belöningsystem.⁶² Åter igen kan vi där se likheter i Schneider och Ingrams modeller, trots att jag enbart fokuserar på den avvikande gruppen, finns där flera olika grupperingar som de påstår att en policy skapar.

Den tredje konsekvensen att undersöka, levnadseffekterna som Bacchi menar vi ska fokusera på, innebär undersökningen av hur policyn påverkar det dagliga livet. Det är i specifikt detta fallet svårt att tala om en generalisering och uppfattning av dessa rapporter i människors allmänna liv, då rapporterna talar i generella termer. För att ta ett exempel, nämns det ofta i BRÅ:s rapport, även nämnt i del B av analysen, att ungdomar är de som agerar mest i höger –

⁶¹ Schneider & Ingram, 1993, s. 342.

⁶² Bacchi, 2009, s. 16-17.

och vänsterextrema miljöer. En sådan uppfattning av ungdomar kan enligt Bacchi i det långa loppet försvåra deras dagliga liv då de kan verka vara opålitliga. Detta kan resultera i att de har svårt att få jobb, bland annat, och i det långa ledet, leder det till instabila ekonomier exempelvis.⁶³ Vad jag antar Bacchi vill få sagt med just dessa tre effekterna, de diskursiva, subjektiva och levnadseffekterna, är att hon vill påpeka vikten av ett korrekt, tydligt och rättvist språkbruk.

Ur Bobbios teori kan vi även förstå hur konsekvenserna påverkar människor inom grupperingarna, då genom likställningen, påverkas alla delar av hans tvådimensionella sfär av statens aktioner mot dessa grupper. Med andra ord, även de som befinner sig nästintill mitten och de som är mest extrema, omfattas av samma konsekvenser och blir än en gång likställda genom statens handlingar gentemot grupperna.

4.5 Problematisering av likställning i rapporterna

Vad som måste tillkännages, är ett kapitel i BRÅ:s rapport som heter ”Staden”. Detta kapitel handlar om hur vit – makt miljön och den autonoma miljön rekryterar medlemmar, hur rörelser uppstår och etablerar sig. I detta kapitel som är skrivet likt en skönlitterär novell är texten redigerad så att det uppfattas som att en enda författare skriver om en stad. Det är oklart i fall det jag vidare kommer att benämna som intervjupersoner faktiskt är riktiga personer som blivit intervjuade, eller enbart redigerat.

På sidorna 89 och 90 uppmärksammas kritik för likställningen av de olika grupperingarna, som inte synts till tidigare. På dessa sidorna, kritiserar både skalorna av hur höger – och vänsterextrema fastställs och formas, och författaren skriver att de olika grupperingarna inte är jämt delade och därmed är det inte lämpligt att likställa grupperna. Författaren tillgodoser likt mig i del C av analysen och bekräftar även Bobbios teori om att det är ett otroligt mycket mer komplext system, än bara två-skaligt, trots att det vid första anblick kan verka så. Författaren till ”Staden” skriver att det allra oftast existerar mindre grupperingar inom de större och att det även förekommer strider mellan de mindre grupperingarna. Intervjuer med personer bekräftar att det inom vit-makt miljön finns personer som kan kallas för ”fin –

⁶³ Ibid, s. 17-18.

nazisterna”. Det är dem som delar ut flygblad på gatorna, försöker värva medlemmar och kanske även skapa en karriär inom den ideologiska rörelsen. Intervjupersonen säger även att det märks tydligt att de vill utöva makt över andra personer och på något sätt klättra i hierarkin där de kan leda gruppen både lokalt och nationellt. Sedan finns det ”ful – nazisterna” som enligt en annan intervjuperson egentligen inte bryr sig om någon ideologi, de är rasister och de gillar att bråka. Enligt intervjupersonen är de ”för blåsta” för att faktiskt vilja bry sig om det ideologiska bakom miljön, flera av medlemmarna i dessa grupper är även arbetslösa och har ofta blivit dömda för misshandel och inbrott. Även hatbrott har förekommit när dessa ”ful – nazister” varit berusade och slagit ner mörkhyade personer.⁶⁴

En tredje intervjuperson bekräftar att det även finns medlemmar som egentligen bara är huliganer, fallit för gruppträck. Ger sig verbalt på homosexuella, ”vänsterfolk” och invandrare. ”Sedan drar de ut på stan. Och då måste de ju leva upp till allt de har suttit och pratat om annars tappar de ju ansiktet inför gruppen”⁶⁵ säger intervjupersonen.

I rapporten om ”Staden” medges även att grupperingarna, till exempel som ovan nämnda, ofta ser varandra som totala motsatser även till och med fiender i vissa fall. Men författaren till ”Staden” anser att trots detta, är det vanligt att placera grupperna på en skala med två poler, höger – och vänsterextremism. Författaren poängterar medias vikt i problematiken då det just är media som till största del använder sig av dessa benämningar.

En före detta AFA – anhängare, (Anti – fascistisk Aktion), Salka Sandén, publicerade en bok som kallas *Deltagänget*. I denna bok presenterar hon sin uppfattning om höger – respektive vänsterextrema på en skala som såg ut som en termometer. När den publicerades, kunde en verkligen förstå att höger – och vänsterextrema, utifrån termometerskalan befinner sig väldigt långt från varandra, men att detta ändå är betydelsefullt då det är de som förskjuter skalan.⁶⁶ Denna skala kan därmed föras som ett argument angående kritiken mot likställningen av höger – och vänsterextremister.

Anna - Lena Lodenius för ett liknande resonemang som Sandén. I sin bok *Gatans Parlament*, menar Lodenius att dessa grupperingars syn på demokrati gör att de medvetet och frivilligt

⁶⁴ BRÅ, 2009:15, s. 89-90.

⁶⁵ Ibid, s. 90.

⁶⁶ BRÅ 2009:15, s. 89,

placerar sig utanför de normativa parlamentariska spelreglerna. Därför anser Lodenius att det bör finnas ytterligare en skala som ett komplement till höger – och vänster, som anger gruppernas position tydligare utifrån diktatoriska och demokratiska värderingar.⁶⁷

Med detta sagt, har alltså BRÅ:s rapport tagit upp problematiken delvis vad gäller likställningen men det krävs att ha i åtanke problematiken av att detta inte är något som genomsyrar rapporten. Därför har jag i analysens delar argumenterar mig fram till att grupperna likställs. Dessutom är detta kapitel modifierat till att likna en berättelse och verkar inte vara en speciellt tillförlitlig del att analysera. Däremot finner jag det intressant, att även fast rapporten nämner problematiken på sida 89-90 så är det inget som kan observeras i föregående delar av rapporten då likställningar av grupperna sker frekvent.

⁶⁷ Ibid, s. 90.

5. Resultat och Diskussion

I följande kapitel presenteras ett sammanfattat resultat av min analys samt en diskussion om resultatet. Frågeställningen som skulle besvaras lydde:

1. Hur formuleras målgruppernas karaktäristiska drag för extrema höger- och vänsterpolitiska våldsaktörer i myndighetskontext och hur sker likställningen mellan grupperna?

Vidare besvaras den första delen av frågeställningen som rör karaktäriseringen.

För att sammanfatta, gav de valda primärmaterialen olika typer av svar på frågorna. BRÅ:s rapport formulerar tydligt både likheter och skillnader mellan grupper där de konstaterar att högerextrema grupper är mer benägna att använda sig av våld, de är främlingsfientliga och det finns även tydliga avsikter av att begå brott.

I den autonoma miljön finns det fler begränsningar i både antal aktörer men även i våldskapital som gör att de antas inte kunna människor på ett lika omfattande vis som den högerextrema miljön. Däremot har den autonoma miljön både avsikt och förmåga att störa den allmänna ordningen och begränsa andra människors fri – och rättigheter samt en tydligt vilja att hota offentliga myndigheter och partier. BRÅ erkänner däremot på vissa ställen i rapporten att den autonoma miljön använder sig av konventionella metoder för att få igenom sina åsikter, i större utsträckning än de från vit – makt miljön.

Sammanfattningen av SOU:ns rapport och kapitel 11 som analyserades, uppmärksammas inte konkreta formuleringar av karaktäristiska drag för varken höger – eller vänsterextremister. Det som kunnat undersökas i detta kapitel var inte hur hotfullt det politiska våldet är, snarare vem som engagerar sig i sociala rörelser, hur dessa rörelser uppstår och hur de fungerar bland annat vilket gjorde det komplicerat att hitta en vettig koppling till min problemformulering. Däremot, eftersom de höger – och vänsterextrema i detta fall hopfogats med övriga politiska våldsaktörer, har SOU:n ändå format en karaktärisering av att alla grupper som anses tillhöra begreppet ”sociala rörelser” har våldsamma och brottsliga tendenser. Vissa grupper har mer dödligare och planerat våld medan andra må ha mildare och spontanare typer av brottslig aktivitet fastställs. Detta är däremot inget som aktivt tas i åtanke när begreppet ”sociala rörelser” används.

Eftersom primärmaterialet använt olika typer av språkbruk och därmed format olika formuleringar, är det svårt att konstatera ett kort och koncist utfall av karaktäristiska drag för de två grupperingarna. Det vi kan konstatera är att de formuleringar som existerar i dessa rapporter inte är fullständiga på grund av språkliga och aktuella kunskapsmässiga svårigheter. Trots att vissa distinktioner uppstått mellan grupperingarna har dessa grupper likställts i rapporterna genom att karaktäriseras som våldsamma, hotfulla och anti – demokratiska.

Hur kan vi då se att likställningen har skett?

I BRÅ:s rapport kan vi konstatera att den skett på olika plan, främst genom deskriptiva stycken i rapporten. I första hand klumpas individerna i de olika grupperna ihop i rapporten. Oavsett på vilken nivå i gruppen du är ses du som våldsamma, är budskapet. Det rör sig enligt rapporten även mestadels om ungdomar vilket är en generalisering och även kategorisering av människor. Även organisationerna och ideologierna likställs då båda ses som anti – demokratiska eller som Bobbio säger, anti – liberala. Eftersom att rapporterna uteslutit att nyansera begreppen, har det uppstått en tomrum där våra fördomar fyllt rummet med ”kunskap” om vad vi tror och antar dessa begrepp betyder.

I SOU:ns rapport, sker samordningen oftare genom språkbruket och begreppsanvändningen än i de förklarande delarna av texten. Problemet med likställningen i SOU:n rör sig kring begreppet ”sociala rörelser”. Begreppet likställer de olika typerna av våldsamma politiska extremisterna på ett liknande sätt som BRÅ det vill säga genom att anta alla grupper är lika extremt våldsamma för att de avviker från normen. Det som skildras är som tidigare nämnt att det erkänns finnas vissa grupper som kan agera mer våldsamt än andra. Men eftersom det aldrig specificeras vilka grupper som exakt ingår i de sociala rörelserna, blir det slutgiltiga resultatet från SOU:ns rapport att likställningen främst sker på en språklig nivå.

Efter en noggrann självreflektion, hade SOU:n antagligen kunnat utvecklas och fler argument hade kunnat hittas om ytterligare delar av rapporten analyserats. Däremot räckte det kapitel jag valde för att bevisa att det faktiskt sker en likställning men resultatet och analysen för SOU:n hade potentiellt blivit mer nyanserad om fler delar hade tagits i åtanke.

Återgår vi till min tidigare forskning fanns det ingen liknande undersökning på svensk nivå, det närmsta var Ben Harbishers utredning i Storbritannien. Därmed kan vi konstatera att undersökningen som gjorts har bidragit till en tydligare bild av hur extremistgrupperna framställs samt klumpas ihop i Sverige.

Det vi alltså kan lära oss är att trots likheter mellan dessa två grupper som behandlats, vänster- och högerextrema, är det obefogat och inte legitimt att kriminalisera de på samma sätt enbart för att det finns en förutfattad mening av att allt som ligger utanför det normala i samhället är avvikande.

6. Slutsats och vidare forskning

Den slutgiltiga slutsatsen av undersökningen är att på grund av okunskap och förutfattade meningar sker likställningar mellan höger – och vänsterextrema i svensk myndighetskontext både genom begreppen och språket som används, men även sättet som dessa grupper jämförs.

En eventuell lösning hade kunnat innebära att utesluta ordet ”extremism” när vi pratar om politiskt våld på en skala från höger till vänster. Eftersom, som tidigare sagt av Lucardie, det politiska våldet är relativt till statskicket och det politiska läget i ett land, innebär det att ordet extremism bör på grund av sin stigmaeffekt uteslutas i största möjliga grad och ett alternativt begrepp bör introduceras.

För att detta ska kunna ske krävs det djupare forskning kring fenomenet likställning och djupare insikter i varför det sker. Även möjligen försöka finna ett sätt att aktivt intervjua människor inom dessa grupper. Förståelsen för att det är en svårighet att intervjua extremister finns, men det är även ett tomrum som bör fyllas och en sakfråga som bör prioriteras.

7. Källförteckning

Bacchi, Carol, *Analysing Policy: What's the problem represented to be?*, 1st ed., Pearson Australia, Frenchs Forest, 2009.

Backes, Uwe, *Meaning and Forms of Political Extremism in Past and Present*, Central European Political Studies Review, Volume IX, Part 4. Elektronisk resurs, publicerad och skriven år 2007. Senast hämtad 8/1-2018.

URL: <http://www.cepsr.com/dwnld/backesx20040401.pdf>

Backes, Uwe, *Political extremes- A conceptual history from antiquity to the present*, Routledge, Oxon, 2010.

Brottsförebyggande rådet (BRÅ) och Säkerhetspolisen, *Våldsamt politisk extremism - Antidemokratiska grupperingar på yttersta höger- och vänsterkanten*, Rapport 2009:15, elektronisk resurs, senast hämtad 8/1-2018.

URL:

https://www.bra.se/download/18.cba82f7130f475a2f180002415/1371914720927/2009_15_valdsam_politisk_extremism.pdf

Harbisher, Ben, *Unthinking Extremism: Britain's Fusion Intelligence Complex and the Radicalizing Narratives that Legitimize Surveillance. Surveillance and Society*, 2015, published 2016-02-05, pp. 474-486. Tillgänglig 16/3-2018.

URL: <https://www.dora.dmu.ac.uk/handle/2086/11504?show=full>

Lucardie, Paul, *Democratic Extremism in Theory and Practice- All power to the people*, Routledge, Oxon, 2014.

Schneider, Anne & Ingram, Helen, *Social Construction of Target Population: Implications for Politics and Policy*, The American Political Science Review, Vol. 87, No. 2, June 1993, elektronisk resurs publicerad 7/9- 2006, senast hämtad 6/1-2018.

URL: https://www.unc.edu/~fbaum/teaching/articles/APSR_1993_Schneider_Ingram.pdf

Statens Offentliga Utredningar (SOU), *Våldsbejakande Extremism- En forskarantologi*, SOU 2017:67, Stockholm, 2017, s. 291-323, elektronisk resurs, senast hämtad 8/1-2018.

URL: http://www.sou.gov.se/wp-content/uploads/2017/10/SOU-2017_67_webb.pdf

Statens Offentliga Utredningar (SOU), *Värna demokratin mot våldsbejakande extremism- Hinder och möjligheter*, SOU 2017:110, Stockholm 2017. Elektronisk resurs hämtad senast 27/3-2018.

URL:

<http://www.regeringen.se/48e153/contentassets/d9eb44c5d8054f63baa71f199390341b/varna-demokratin-mot-valdsbejakande-extremism---hinder-och-mojligheter-sou-2017110>

Svenska Dagbladet, intervju med Anna Carlstedt, *Mer våldsbejakande extremism i kommunerna*, publicerad av TT 5/7-2017, elektronisk resurs senast hämtad 5/1 - 2018. URL:

<https://www.svd.se/valdsbejakande-extremister-i-fler-kommuner>

Säkerhetspolisens hemsida, *Så mycket har extremistmiljöerna vuxit*, publicerad 2017-07-03. Elektronisk resurs, senast hämtad 27/12-2017.

<http://www.sakerhetspolisen.se/ovrigt/pressrum/aktuellt/aktuellt/2017-07-03-sa-mycket-har-extremistmiljoerna-vuxit.html>

Sörbom, Adrienne & Wennerhag, Magnus, *Begreppet extremism- en kritisk introduktion*, i Det vita fältet III. Samtida forskning om högerextremism, specialnummer av Arkiv. Tidskrift för samhällsanalys, nr 5, 2016, s. 15–37. Elektronisk resurs senast hämtad 27/12-2017.

URL: <http://dx.doi.org/10.13068/2000-6217.5.1>

